

TÜNEL İŞLETME YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 –(1) Bu Yönetmeliğin amacı, Karayolları Genel Müdürlüğünün sorumluluk alanında bulunan veya ilgili mevzuat hükümleri uyarınca işletme hakkı verilen veya işletmesi devredilen, trafiğe açık tünellerde can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanması, trafik ve can güvenliğini ilgilendiren hususlarda alınacak tedbirler ile işletme koşullarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 –(1) Bu Yönetmelik, Devlet ve il yolları ile otoyollar üzerindeki, tünelkontrol merkezi olan/olmayan tünel veya grup tünelleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (Değişik:RG-15/1/2019-30656 Mükerrer)

(1) Bu Yönetmelik, 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesininin 796 ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bölge Müdürlüğü: Karayolları Bölge Müdürlüğünü,
- b) Devlet yolları: Belediyeler veya diğer kurumların sorumluluğunda bulunan yollar dışında kalan ve transit trafiği, illere, limanlara, tersanelere, hava alanlarına, demiryolu istasyonlarına, sınır kapılarına kesintisiz olarak ulaştırılan ana karayollarını,
- c) Erişme kontrolü: Transit trafiğe tahsis edilen karayollarında, yaya, hayvan ve motorsuz taşıt ve araçların girmesinin engellenerek, ancak izin verilen motorlu taşıtların yararlandırıldığı, belirli yerler ve şartlar dışında giriş ve çıkışın yasak olduğu, trafiğin özel bir kontrole tabi tutulmasına ilişkin uygulamayı,
- ç) Genel Müdür: Karayolları Genel Müdürlüğünü,
- d) Genel Müdürlük: Karayolları Genel Müdürlüğünü,
- e) Grup tünel: Karayolunun bir bölümünde ardışık olarak yer alan birden fazla sayıdaki tünelleri,
- f) İl yolları: Belediyeler veya diğer kurumların sorumluluğunda bulunan yollar dışında kalan, illeri birbirine, Devlet yollarına, limanlara, tersanelere, demiryolu istasyonlarına, hava alanlarına ve kamu ihtiyacının gerektirdiği diğer yerlere bağlayan ve bir il sınırı içinde başlayıp biten karayollarını,
- g) Karayolu: Trafik akışına imkân sağlamak üzere kamunun yararlanmasına açık olan arazi şeritleri, köprüler, tüneller, her türlü sanat yapıları, koruma yapıları ve diğer alanları,
- ğ) Otoyol: Yüksek standartlara sahip, trafik seyirinde asgari hız sınırlaması uygulanan, seyahat hızı yüksek ve üzerinde erişme kontrolünün uygulandığı karayolunu,
- h) Protokol: Kamukurum ve kuruluşları ile tüzel kişilerle yapılan/yapılan işlerde tarafların sorumluluklarını belirleyen sözleşmeyi,
- ı) Risk analizi: Belirli bir tünelin bir gün için tahmin edilen ağır vasıta sayısının yanı sıra, trafik özellikleri, tünel uzunluğu ve tünel geometrisi gibi güvenliği etkileyen tüm proje faktörleri ve trafik koşullarını göz önünde bulundurarak hazırlanmış, öngörülebilir olumlu veya olumsuzlukların detaylı ve çok yönlü incelenmesini,
- i) Trafik: Yayaların, hayvanların ve araçların karayolu üzerindeki hal ve hareketlerini,
- j) Trafik hacmi: Bir tünelde her bir motorlu taşıt bir birim olarak sayılmak üzere şerit başına düşen yıllık ortalama günlük trafiği,
- k) Tünel: Trafik geçişine imkan sağlayan yeraltı karayolu sanat yapısını,
- l) Tünel Kontrol Merkezi: Tünel veya grup tünellerin işletmesinin tam gün gerçekleştirildiği istasyonu ya da tünel veya grup tünellerin işletmesinin tam gün personel bulundurma zorunluluğu olmadan da gerçekleştirildiği, kullanıcının veya sistemin vereceği acil durumların sürekli personel bulunan taşra teşkilatına iletildiği istasyonu,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Merkez ve Taşra Teşkilat Yapısı

Merkez teşkilat yapısı

MADDE 5 –(1) Devlet ve il yollarındaki tünel veya grup tünellerin işletmesi, Tesisler ve Bakım Dairesi Başkanlığına bağlı Sanat Yapıları Bakım Onarım İşletme Şubesi Müdürlüğüne yürütülür.

(2) Otoyoldaki ve Devlet yolları üzerinde ücretli olan tünel veya grup tünellerin işletmesi, İşletmeler Dairesi Başkanlığına bağlı Bakım ve İşletme Şubesi Müdürlüğüne yürütülür.

Taşra teşkilat yapısı

MADDE 6 – (1) Devlet veya il yollarındaki tünel veya grup tünellerin işletmesi;

- a) Kontrol Merkezi olan tünel veya grup tünellerde, Tesisler ve Bakım Başmühendisliğine bağlı Tünel Bakım İşletme Şefliğince,
- b) Kontrol Merkezi olmayan tünel veya grup tünellerde, Tesisler ve Bakım Başmühendisliğindeki Tünel Bakım Onarım İşletme Mühendisinin gözetiminde ilgili Şube Şefliğince,

yürütülür.

(2) Otoyollardaki tünel veya grup tüneller ile Devlet yolları üzerinde ücretli olan tünellerin

İşletmesi, İşletmeler Başmühendisliğine bağlı Bakım ve İşletme Şefliğince yürütülür.

(3) Otoyol veya Devlet yolları üzerinde Yap-İşlet-Devret modeli ile yapılarak işletilen veya özel sektör tarafından işletilen ücretli tünellerin denetimleri otoyol olan Bölge Müdürlüklerinde İşletmeler Başmühendisliğince, otoyol olmayan Bölge Müdürlüklerinde İşletmeler Dairesi Başkanlığına bağlı Bakım ve İşletme Şubesi Müdürlüğünce yürütülür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tünel İşletmesi ile İlgili Görevler

Tünel İşletmesinden Sorumlu Birimlerin Görevleri

MADDE 7 – (1) Tünel işletmesinden sorumlu birimlerin görevleri şunlardır;

- Tünelere ait nihai projelerin kopyalarını ilgili birimlerden temin ederek Tünel Bakım İşletme Şefliklerinde veya ilgili Başmühendisliklerde bulundurmaktır,
- Acil durum planlarını hazırlamak/hazırlatmak ve güncel tutmaktır,
- Tünellerin düzenli bir şekilde bakımını yapmak/yaptırmak, kontrol etmek ve denetlemek, ayrıca uygun güvenlik şartlarını düzenlemek,
- Acil hizmet eğitimi ve donanımı için kurumsal ve acil durum planlarının devreye sokulmasını sağlamak,
- Acil bir durumda, tünel veya grup tünellerin derhal kapatılması dahil diğer hususların yöntemlerini tanımlamak,
- Gerekli risk azaltma önlemlerini uygulamak/uygulattırmak,
- Tünel bakım işletme usul ve esaslarını belirlemek.

Risk Analizi

MADDE 8 – (1) Risk analizi, gereken durumlarda, işlevsel olarak tünel işletmesinden sorumlu yönetim biriminden bağımsız bir kuruluş tarafından yürütülür. Risk analizinin içeriği ve sonuçları, ilgili Tünel Bakım İşletme Şefliğine, Tünel Bakım İşletme Şefliği olmayan yerlerde ise ilgili Başmühendisliğe gönderilir.

(2) Hazırlanan risk analizi, ilgili Başmühendislik tarafından değerlendirilerek, ilave görüş ve öneriler ile birlikte önce Bölge Müdürlüğüne, sonra da Genel Müdürlüğe gönderilir.

Raporlama

MADDE 9 – (1) Karayolu kullanıcılarının güvenliğini açıkça etkileyen tünellerdeki yangınlar ve kazalar ile bunların sıklığı ve bu tür olayların nedenleri hakkında her ay ilgili Tünel Bakım İşletme Şeflikleri, Tünel Bakım İşletme Şefliği olmayan yerlerde ilgili Başmühendislik tarafından rapor hazırlatılır, hazırlanan bu raporlar, ilgili Tünel Bakım İşletme Şefliğince, Tünel Bakım İşletme Şefliği olmayan yerlerde ilgili Başmühendislikçe değerlendirilir, güvenlik hizmetlerinin ve önlemlerinin gerçek rolü ve etkinliği hakkında bilgi temin edilir. Raporlama aylık olarak düzenlenir ve her yılın Aralık ayında taşra teşkilatı tarafından Genel Müdürlüğe gönderilir.

Protokol

MADDE 10 – (1) Tünellerden diğer kurum ve kuruluşlar tarafından geçirilmek istenen tesisler ile ilgili yapılacak protokoller, ilgili genelgeler ve protokol düzenleme esasları doğrultusunda yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Güvenlik Önlemleri

Tünellerde alınacak güvenlik önlemleri

MADDE 11 – (1) Tünel güvenliği ile ilgili olarak aşağıdaki önlemler alınır:

- Tünelden geçen trafiğin sürekli ve güvenli bir şekilde akışı sağlanır.
- İşletme ve acil durum hizmetleriyle ilgilenen personel gerekli eğitimlere tabi tutulur.
- Acil durum senaryoları farklı olaylar için hazırlanır ve bütün tünellerde bulunur. Ayrıca tatbikatlar ile senaryoların işleyişi ve etkinliği izlenir.

ç) Önceden planlanmış yapım veya bakım çalışmaları nedeniyle şeritlerin tamamen veya kısmen kapatılması, daima tünelin dışından başlatılır. Değişken mesaj işaretleri, ışıklı trafik cihazları ve mekanik bariyerler bu amaç için ilave olarak kullanılabilir.

d) Ciddi bir kaza veya olay durumunda, ilgili tünelin bütün tüpleri trafiğe kapatılır, içeride kalan araçların en kısa yoldan tahliyesi sağlanır. Tünel dışındaki ve tünel içindeki trafiğin mümkün olan en kısa zamanda durdurulabilmesi için sadece tünel girişlerindeki ve aynı zamanda varsa tünelin içindeki değişken trafik işaretleri, ışıklı trafik işaret cihazlarının ve mekanik bariyerlerin eşzamanlı harekete geçirilmesi ile bu durum gerçekleştirilir. Bu sistemlerin olmadığı tünellerde trafiğe kapatma işlemi uygun bir şekilde yapılır. Trafik, durumdan etkilenmemiş araçların tüneli hızlı bir biçimde terk edebilmesinin sağlanacağı şekilde yönlendirilir.

(2) Acil durum hizmetlerine erişme süresi yapılacak tatbikatlar ile ölçülerek belirlenir, tünelde olayın meydana gelmesi halinde acil durum hizmetlerine erişme süresi belirlenen sürelerden uzun olmaz. Yıllık Ortalama Günlük Trafik sayısı 2000'in üzerinde olan iki yönlü tünellerde, tünelin iki ucuna acil hizmetlerin yerleştirilme gereksinimi 8 inci madde uyarınca, bir risk analizi ile belirlenir ve bu hizmetlerden mümkün olanları Genel Müdürlüğün onayı ile gerçekleştirilebilir.

Alternatif güzergahlar ve gabariler

MADDE 12 – (1) Tünel girişlerinde gabariler ve alternatif güzergahlarla ilgili aşağıdaki önlemler alınır:

a) Tünellerin yatay ve düşey gabarileri belirlenir ve tünele girmeden önce mekanik veya elektronik gabari sistemleri ile gabarisi yüksek araçların tünele girmesini engellemek için tünel kullanıcıları, kolay erişilebilir bilgi sistemleri aracılığıyla en uygun alternatif güzergah ve tünel gabarisi hakkında bilgilendirilir.

b) Tünelin uzun veya kısa süreli kapatılması durumunda araçların tünele girmesini engellemek için tünel kullanıcıları, kolay erişilebilir bilgi sistemleri aracılığıyla en uygun alternatif

güzergah hakkında bilgilendirilir.

c) Söz konusu alternatif güzergah, acil durum planlarının bir bölümünü oluşturur.

Tehlikeli maddeler

MADDE 13 – (1) Tehlikeli madde taşıyan araçların tünellerden geçişleri 24/10/2013 tarihli ve 28801 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tehlikeli Maddelerin Karayoluyla Taşınması Hakkında Yönetmelikte belirlenen esaslar doğrultusunda sağlanır.

(2) Tünelin, tehlikeli madde taşıyan araçların geçişine yasaklanması durumunda, tünelden önceki mümkün olan son çıkıştan önce ve tünel girişlerinde mevzuat uygulanarak sürücülerin alternatif güzergaha yönlendirilmeleri için uygun trafik levhaları yerleştirilir.

Hız ve takip mesafesi

MADDE 14 – (1) Tünel kullanıcıları, uygun hız ve güvenli takip mesafesi hakkında bilgi levhaları, ışıklı işaret cihazları ile tünele girmeden önce bilgilendirilir.

(2) Ayrıca bir kısıtlama yoksa, taşıtların tünel içindeki maksimum hızı, Devlet ve il yollarında 80 km/saat, otoyollarda 90 km/saat’dir. Bu durumda taşıtlar arasındaki minimum takip mesafesi Devlet ve il yollarında 40 metre, otoyollarda 50 metre, ağır taşıtlar içinse bu mesafe iki katıdır.

(3) Tünelde trafiğin durması halinde, karayolu kullanıcıları önlerindeki araç ile aralarında olması gereken minimum 5 metrelik mesafeyi, tehlike anındaki ani duruş nedeniyle mümkün olmayan durumların haricinde korur. Otomasyon sistemlerinde kamu anons sistemi, ışıklı işaret ve bilgi levhası sistemleri olan tünellerde tünel kullanıcılarına bu hususta uyarı ve bilgilendirme yapılır.

Uyulması gereken kurallar

MADDE 15 – (1) Tünellerdeki güvenliğe ilişkin bilgilendirme faaliyetleri düzenli olarak yapılır. Bu bilgilendirme faaliyetleri, özellikle taşıtın arızalanması, trafik sıkışıklığı, kazalar ve yangınlar başta olmak üzere, karayolu kullanıcılarının tünele yaklaşırken ve tünel içinde araç kullanırken uyması gereken kuralları kapsar.

(2) Mevcut güvenlik ekipmanına ilişkin bilgileri içeren, tünellerde uyulması gereken kurallara ait bilgilendirme amaçlı broşürler tünellerden önceki dinlenme alanlarında, trafiğin durduğu zaman tünel girişlerinde veya internette bulundurulur.

Yürürlük

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Karayolları Genel Müdürü yürütür.

[Ekler için tıklayınız](#)